

Remissyttrande angående länsstyrelsernas förslag om omedelbar verkställighet i djurskyddsförordningen dnr: LI 2023/ 00473

Bakgrund

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har från Sveriges Mjölkbönder efterfrågat yttrande i rubricerat remiss.

Sammanfattning

Sveriges Mjölkbönder avstyrker förslaget i sin helhet.

Utveckling av ställningstagandet

Sveriges Mjölkbönder anser att rättssäkerhet och korrekta processer är viktigt. I förslaget framför Länsstyrelserna på flera punkter att det är viktigt att kunna verkställa beslut omedelbart. Detta innebär oerhörda ingrepp mot djurägare, enskilda eller företag, och är ett rättsosäkert system som vi kraftigt tar avstånd från. Förslaget strider mot grundläggande principer i förvaltningslagen, proportionalitetsprincipen och rätten till effektiv överprövning. Resultatet blir att myndighetsbeslut i praktiken får verkan som om de vore domstolsavgöranden, utan att djurägaren får möjlighet att pröva ärendet i oberoende instans vilket innebär en kraftig försämring av rättssäkerheten.

I regeringens proposition 2016/17:180 till ny rättssäkrare förvaltningslag står det i första meningen: "Det är viktigt att allmänheten har ett stort förtroende för att offentliga förvaltningsuppgifter sköts på ett ansvarsfullt och korrekt sätt."

Genom hela propositionen är rättssäkerhet, legalitet, objektivitet och proportionalitet bärande teman. Det är till och med så att i förarbetena till Förvaltningslagen (2017:900) 35§ om när beslut får verkställas tar proposition 2016/17:180 upp den aspekten som Länsstyrelsernas förslag handlar om längst ner på sidan 326 samtidigt som rättssäkerhet och proportionalitet upprätthålls:

"Det kan också handla om fall när det bedöms nödvändigt med omedelbar verkställighet för att undvika ett svårt lidande för ett omhändertaget djur. Myndigheten ska dock i dessa fall alltid göra en avvägning mot enskildas motstående intresse av rättsskydd och möjlighet att få myndighetens beslut överprövat innan det verkställs.

Innan verkställighet sker ska myndigheten först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av 1) att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild eller 2) att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs eller 3) om någon annan omständighet talar för att man bör avvakta med verkställigheten."

Sveriges Mjölkbönder anser att Länsstyrelsens förslag direkt bryter mot intentionerna som lagstiftaren ger uttryck för i denna proposition. Detta räcker för att kraftigt ifrågasätta syftet med Länsstyrelsernas förslag, särskilt när sådana beslut innebär betydande och ofta

oåterkalleliga konsekvenser som orsakar omfattande ekonomiska förluster som inte kan ersättas även om sådant beslut senare upphävs.

Vidare innebär Förvaltningslagen 35§ och dess förarbeten att det redan finns möjlighet till omedelbar verkställighet i undantagsfall om synnerliga skäl föreligger efter att ovan nämnda avvägningar har gjorts. Länsstyrelsernas förslag skulle innebära att undantaget görs till huvudregel vilket strider mot de grundläggande intentionerna i Förvaltningslagen.

Sveriges Mjölkbönder noterar vidare att man i förslaget skriver att Länsstyrelserna tolkar gällande förordningar på olika sätt. Det innebär rent krasst att Länsstyrelserna själva medger att regelverken tillämpas med godtycke vilket istället visar tydligt på behovet av att se över hur Länsstyrelserna tillämpar regelverken. Det kan aldrig vara att skäl för skärpta lagar att Länsstyrelserna inte klarar av att tillämpa gällande regelverk korrekt!

Det är en skrämmande läsning när det i promemorian under punkten 2.2 som avslutningsmening på sidan 7 står: "Det är dock inte alltid säkert att djuret, just vid tidpunkten för beslutet är utsatt för lidande." Detta visar åter igen risk för godtycke i bedömningarna, eftersom vilket djur som helst hypotetiskt kan bli utsatt för lidande vid någon tidpunkt även om det är rena spekulationer.

Vidare skriver man under punkten 2.3: " Djurskyddslagen och anslutande föreskrifter har ett preventivt syfte och ska bland annat förebygga och förhindra sjukdom och lidande hos djur. Det preventiva syftet är svårt att förena med 35 § förvaltningslagen som ställer krav på en konkret risk för lidande för att ett beslut ska kunna verkställas omedelbart."

Att länsstyrelserna har som mål att förändra lagen så att de kan omhänderta djur utan att det finns konkret risk för lidande är en minst sagt anmärkningsvärd åsikt som klart och tydligt visar på ett annat mål än just att förhindra lidande. Absolut inte på något sätt rättssäkert. Vidare menar länsstyrelserna att ett lidande kan minska när djuren går på bete om det är fel på inomhusmiljön. Man vill därför kunna ha omedelbar verkställighet även när djuren inte har det dåligt. Sveriges Mjölkbönder anser att det är en självklarhet att det inte ska finnas möjlighet till en omedelbar verkställighet när djuren inte tar någon skada.

Länsstyrelserna menar också på att det är en stress för djuren att komma till en ny djurhållare. Ytterligare ett märkligt synsätt att använda det som argument för att sätta rättstryggheten ur spel.

I förslaget anser man att de flesta djur har ett lägre värde än vad uppställningskostnaden är. Om det skulle vara så innebär det att all hållning av produktionsdjur skulle vara olönsam. Detta stämmer dåligt överens med verkligheten i alla fall vad det gäller nötkreatur.

Vidare ser man en risk med att en djurhållare kan "skaffa" undan djuren innan verkställighet kan genomföras. Ett sätt att skaffa undan djur är att sälja djuren vilket i så fall väl måste anses vara positivt.

Resonemanget under punkten 3.4 om kostnader samt att det måste göras uppföljande besök är inte ett skäl för att omedelbart verkställa ett beslut.

Hela förslaget om omedelbar verkställighet är otydligt och ger uttryck för godtycke. För vilka djur är det som man ser behovet av omedelbar verkställighet för? Gäller det privatpersoner eller företag? Ska det vara samma principer gällande en katt som för ett produktionsdjur inom lantbruket? Vilka djurslag är det som omhändertagandet ökat inom.

Att generellt säga att djuren har ett lågt ekonomiskt värde är helt felaktigt vad gäller lantbruksdjur, tvärt om handlar det om stora värden. Däremot visar det att det finns anledning att ifrågasätta de kostnader som påförs djurägaren vid ett eventuellt omhändertagande.

Slutsatsen är att Sveriges Mjölkbönder anser att förslaget ska avslås i sin helhet. Rättstryggheten för de företagare vi företräder är oerhört viktig och ska inte sättas ur spel. För landsbygden är varje företag viktigt. Livsmedelsstrategin efterfrågar mer produktion, beredskap blir allt viktigare med framförallt mer mat.

Den här frågan har tagits upp med stor oro av många både inom och utanför branschen. Alla är överens om förslaget är fel ur ett rättsperspektiv. Som någon sa: Detta känns som de små stegens tyranneri mot oss företagare

Sveriges Mjölkbönder 2026-01-12